

УДК 343.123(477)

СУБ'ЄКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ: ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Тарас ТКАЧУК,

кандидат юридичних наук, доцент,
заступник завідувача кафедри організації захисту інформації з обмеженим доступом
Навчально-наукового інституту інформаційної безпеки
Національної академії Служби безпеки України

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена дослідженню суб'єктного складу системи забезпечення інформаційної безпеки держави. Відповідне дослідження здійснюється шляхом аналізу визначеної чинним законодавством України компетенції державних органів, на які покладаються завдання щодо забезпечення інформаційної безпеки.

Ключові слова: національна безпека, інформаційна безпека, система забезпечення інформаційної безпеки, суб'єкти забезпечення інформаційної безпеки, компетенція.

SUBJECTS OF PROVISION OF INFORMATION SECURITY OF THE STATE: FUNCTIONAL ANALYSIS

Taras TKACHUK,

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Deputy Head of the Department for the Protection of Information with Restricted Access
Educational and Scientific Institute of Information Security
of the National Academy of the Security Service of Ukraine

SUMMARY

The article is devoted to the study of the subject composition of the state information security system. The corresponding research is carried out by analyzing the competence of state bodies established by the current legislation of Ukraine, which are assigned tasks to ensure information security.

Key words: national security, information security, information security system, subjects of information security, competence.

Постановка проблеми. Безпека особи, суспільства й держави, зокрема й інформаційна, становить собою складне, багаторівневе явище, котре одночасно може розглядатися як процес і показник стану реалізації національних інтересів. Важливе значення для ефективного функціонування системи забезпечення інформаційної безпеки держави має її суб'єктний склад, компетенція суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки та належна організація взаємодії між ними.

Стан дослідження. Питання забезпечення інформаційної безпеки України досліджувалися в наукових працях таких вітчизняних і зарубіжних авторів, як І. Арістова, А. Гальчинський, О. Голобуцький, Я. Жаліло, О. Зошенко, Р. Калюжний, А. Колодюк, Б. Кормич, Е. Лемберг, В. Липкан, А. Марущак, Н. Марчук, Е. Тофлер, Ф. Фукуяма, С. Чукут та інші.

Метою й завданням статті є дослідження системи суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки держави шляхом аналізу визначеної чинним законодавством України компетенції державних органів, на які покладаються завдання щодо забезпечення інформаційної безпеки.

Виклад основного матеріалу. Якщо говорити про систему забезпечення національної безпеки в цілому, слід зазначити, що до її складу традиційно включають сили та засоби забезпечення національної безпеки. Під силами в такому разі розуміють суб'єктний склад системи забезпечення національної безпеки, тоді як під засобами – технології, а також технічні, програмні, лінгвістичні, правові, організаційні засоби, включаючи телекомунікаційні канали, що використовуються з метою збирання, формування, оброблення, передачі або приймання інформації щодо ста-

ну національної безпеки та щодо заходів, спрямованих на її зміцнення. Так само система забезпечення інформаційної безпеки (як складова частина системи забезпечення національної безпеки) включає в себе відповідні сили й засоби.

Відповідно до ст. 17 Конституції України забезпечення інформаційної безпеки, як і захист суверенітету та територіальної цілісності України, віднесене до найважливіших функцій держави [1].

Відповідно до ст. 4 Закону України «Про основи національної безпеки України» суб'єктами забезпечення національної безпеки є Президент України; Верховна Рада України; Кабінет Міністрів України; Рада національної безпеки й оборони України; міністерства й інші центральні органи виконавчої влади; Національний банк України; суди загальної юрисдикції; прокуратура України; Національне антикорупційне бюро України; місцеві державні адміністрації й органи місцевого самоврядування; Збройні Сили України, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, Державна прикордонна служба України й інші військові формування, утворені відповідно до законів України; органи й підрозділи цивільного захисту; громадяни України, об'єднання громадян [2].

П. 6 Доктрини інформаційної безпеки України, затвердженої Указом Президента України «Про рішення Ради національної безпеки й оборони України від 29 грудня 2016 р. «Про Доктрину інформаційної безпеки України» покладає функції щодо забезпечення інформаційної безпеки на такі органи, як Рада національної безпеки й оборони України; Кабінет Міністрів України; Міністерство інформаційної політики України; Міністерство закордонних справ України; Міністерство оборони України; Служба

безпеки України; Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України; розвідувальні органи України. Також Доктрина передбачає, що національний інститут стратегічних досліджень забезпечує науково-аналітичний і експертний супровід процесу формування й реалізації державної інформаційної політики. Участь у забезпеченні інформаційної безпеки держави беруть також Міністерство культури України, Державне агентство України з питань кіно, Національна рада України з питань телебачення й радіомовлення, Державний комітет телебачення й радіомовлення України [3].

Таким чином, зважаючи на комплексний характер загроз національній безпеці України в інформаційній сфері та специфіку функціональних завдань, у складі системи суб'єктів, уповноважених на забезпечення інформаційної безпеки, можуть бути виділені спеціально уповноважені суб'єкти, для яких забезпечення національної безпеки, зокрема й інформаційної (як у цілому, так і в її окремих аспектах), є основним завданням, і суб'єкти, які беруть участь у її забезпеченні.

У контексті мети цього дослідження нас передусім цікавитимуть державні органи, на які чинним законодавством покладаються специфічні завдання щодо забезпечення інформаційної безпеки під час виконання їх основних функцій. До таких органів можуть бути віднесені, по-перше (окрім визначених Доктриною інформаційної безпеки Ради національної безпеки й оборони України та Кабінету Міністрів України), також Президент України та Верховна Рада України, які здійснюють загальне керівництво, координацію та контроль за реалізацією заходів у сфері національної, зокрема інформаційної, безпеки, а по-друге – державні органи, на які безпосередньо покладається виконання заходів у сфері забезпечення інформаційної безпеки.

Проаналізуємо спочатку функції суб'єктів, які здійснюють загальне керівництво, координацію та контроль за реалізацією заходів у сфері забезпечення інформаційної безпеки.

Отже, Президент України як глава держави є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції, прав і свобод людини й громадянина.

Функції Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади впливають з її конституційних повноважень.

Рада національної безпеки й оборони України як координаційний і консультативно-дорадчий орган при Президентові України здійснює оцінку потенційних і реальних загроз національним інтересам, розробляє й доповідає Президентові України, вносить пропозиції щодо їх попередження й нейтралізації; розглядає на своїх засіданнях і приймає рішення з найбільш актуальних проблем забезпечення інформаційної безпеки; здійснює координацію діяльності органів виконавчої влади щодо забезпечення національної безпеки в інформаційній сфері.

Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади, відповідальний перед Президентом України та підконтрольний і підзвітний Верховній Раді України в межах, передбачених ст. ст. 85, 87 Конституції України, відповідно до ст. 116 Конституції України, а також ст. 9 Закону України «Про основи національної безпеки України», забезпечує інформаційний суверенітет України, здійснення внутрішньої й зовнішньої інформаційної політики держави, виконання Конституції й законів України.

До кола державних органів, на які безпосередньо покладається виконання заходів у сфері забезпечення інформаційної безпеки, з урахуванням положень п. 6 Доктрини інформаційної безпеки, належать такі: Служба безпеки України; Державна служба спеціального зв'язку та захисту

інформації України; Служба зовнішньої розвідки України; Міністерство оборони України; Міністерство інформаційної політики України; Міністерство закордонних справ України [3]. Крім того, за своїми функціональними завданнями до цього переліку також має бути включена Державна служба України з питань захисту персональних даних, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку й інформатизації [4], а також Міністерство культури України, Державне агентство України з питань кіно, Національна рада України з питань телебачення й радіомовлення, Державний комітет телебачення й радіомовлення України, які відповідно до компетенції відіграють важливу роль у забезпеченні інформаційно-психологічної безпеки населення [5].

Необхідно зазначити, що п. 3 Стратегії кібербезпеки України, затвердженої Указом Президента України від 15 березня 2016 р. № 96/2016 «Про рішення Ради національної безпеки й оборони України від 27 січня 2016 р. «Про Стратегію кібербезпеки України», визначає також перелік і функціональні завдання основних суб'єктів забезпечення кібербезпеки. Тож відповідно до положень указаної Стратегії Рада національної безпеки й оборони України відповідно до Конституції України та у встановленому законом порядку має здійснювати координацію та контроль діяльності суб'єктів сектора безпеки й оборони, які забезпечують кібербезпеку України, тоді як основу національної системи кібербезпеки становитимуть Міністерство оборони України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Служба безпеки України, Національна поліція України, Національний банк України, розвідувальні органи, на які покладаються специфічні завдання у сфері забезпечення кібербезпеки [6].

Водночас слід констатувати, що таке відокремлення інформаційної безпеки та кібербезпеки, яке знайшло відображення в Доктрині інформаційної безпеки України та Стратегії кібербезпеки України, є штучним і таким, що призводить до розбалансованості зусиль суб'єктів забезпечення національної безпеки й інституційної невизначеності. Зокрема, Т. Попова наголошує на необхідності розгляду національного сегмента кіберпростору як складової частини інформаційного простору держави, з чого випливає й логічність розгляду питань кібербезпеки в контексті інформаційної безпеки. Отже, дослідження інформаційного середовища та кіберсередовища (а також інформаційної безпеки та кібербезпеки) як окремих паралельних інституцій (напрямів діяльності) є методологічною помилкою [7].

Таким чином, доцільно вибудувати єдину систему суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки, на які безпосередньо покладається виконання заходів у сфері забезпечення інформаційної безпеки, поділивши їх за основними сферами відповідальності:

– Міністерство інформаційної політики України (здійснює організацію та забезпечення моніторингу засобів масової інформації та загальнодоступних ресурсів вітчизняного сегмента мережі Інтернет із метою виявлення інформації, поширення якої заборонено в Україні, а також моніторингу загроз національним інтересам і національній безпеці в інформаційній сфері; сприяє Міністерству закордонних справ України в донесенні офіційної позиції України до іноземних засобів масової інформації; формує поточні пріоритети державної інформаційної політики, контролює їх реалізацію; координує діяльність центральних і місцевих органів виконавчої влади у сфері забезпечення інформаційного суверенітету України, урядових комунікацій, кризових комунікацій, зокрема під час проведення антитерористичної операції та в особливий період; уживає заходи в інформаційній сфері, пов'язані із запровадженням правових режимів надзвичайного чи воєнного стану; здійс-

ноє розроблення стратегічного нарративу і його імплементацію; виробляє та впроваджує стратегію інформаційного забезпечення процесу звільнення та реінтеграції тимчасово окупованих територій; розробляє та впроваджує єдині стандарти підготовки фахівців у сфері урядових комунікацій для потреб державних органів) [8];

– Міністерство закордонних справ України (здійснює формування та реалізацію стратегії публічної та культурної дипломатії України; координує інформаційну діяльність державних органів у зовнішньополітичній сфері; забезпечує просування інтересів України за кордоном інформаційними засобами; забезпечує донесення позицій України до керівництва іноземних держав, парламентів і урядів, зовнішньополітичних відомств, представників бізнесу й експертних кіл, широкої громадськості, просування позитивного іміджу України; сприяє просуванню українських телеканалів у кабельні та супутникові мережі за кордоном; забезпечує налагодження взаємодії з міжнародними партнерами як на двосторонній, так і на багатосторонній основі з метою застосування міжнародного досвіду та найкращих практик у контексті протидії інформаційним загрозам) [9];

– Міністерство оборони України та Генеральний штаб Збройних Сил України відповідно до компетенції (забезпечують функціонування системи військово-цивільних зв'язків у місцях постійної дислокації та розгортання підрозділів Збройних Сил України, інших військових формувань, а також організують і забезпечують зв'язки з українськими й іноземними засобами масової інформації щодо висвітлення ситуації в районі проведення антитерористичної операції в Донецькій і Луганській областях, протидіють спеціальним інформаційним операціям, спрямованим проти Збройних Сил України й інших військових формувань, забезпечують супроводження інформаційними засобами виконання завдань оборони України, донесення достовірної інформації до військовослужбовців Збройних Сил України, інших військових формувань, зокрема через засоби масової інформації Збройних Сил України; забезпечують здійснення заходів із підготовки держави до відбиття воєнної агресії в кіберпросторі (кібероборони); здійснюють військову співпрацю з НАТО, пов'язану з безпекою кіберпростору та спільним захистом від кіберзагроз; забезпечують у взаємодії з Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України й Службою безпеки України кіберзахист власної інформаційної інфраструктури) [10];

– Служба безпеки України (здійснює моніторинг спеціальними методами й способами вітчизняних та іноземних засобів масової інформації та мережі Інтернет із метою виявлення загроз національній безпеці України в інформаційній сфері; протидіє проведенню проти України спеціальних інформаційних операцій, спрямованих на підірив конституційного ладу, порушення суверенітету й територіальної цілісності України, загострення суспільно-політичної та соціально-економічної ситуації; здійснює попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів проти миру й безпеки людства, які вчиняються в кіберпросторі, контррозвідальні й оперативно-розшукові заходи, спрямовані на боротьбу з кібертероризмом і кібершпигунством, а також щодо готовності об'єктів критичної інфраструктури до можливих кібератак і кіберінцидентів; протидіє кіберзлочинності, можливі наслідки якої безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України; здійснює розслідування кіберінцидентів і кібератак щодо державних електронних інформаційних ресурсів, інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, критичної інформаційної інфраструктури; забезпечує реагування на комп'ютерні інциденти у сфері державної безпеки) [11];

– Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України (забезпечує в межах компетенції формування й реалізацію державної політики у сферах організації спеціального зв'язку, захисту інформації, телекомунікацій і користування радіочастотним ресурсом України; здійснює формування та реалізацію державної політики щодо захисту в кіберпросторі державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури, державний контроль у цих сферах; координує діяльність інших суб'єктів кібербезпеки щодо кіберзахисту; забезпечує здійснення організаційно-технічних заходів із запобігання, виявлення та реагування на кіберінциденти й кібератаки й усунення їх наслідків, інформування про кіберзагрози та відповідні методи захисту від них; функціонування державного центру кіберзахисту; проведення аудиту захищеності об'єктів критичної інформаційної інфраструктури на вразливість) [12];

– розвідувальні органи України – Служба зовнішньої розвідки України та розвідувальний орган Міністерства оборони України [13] (здійснюють добування, аналітичне оброблення та надання розвідувальної інформації споживачам; реалізують спеціальні заходи впливу, спрямовані на підтримку національних інтересів і державної політики України в інформаційній сфері; здійснюють розвідувальну діяльність щодо загроз національній безпеці України в кіберпросторі, інших подій і обставин, що стосуються сфери кібербезпеки; сприяють у процесі здійснення розвідувальної діяльності реалізації та захисту національних інтересів України в інформаційній сфері за кордоном, протидії зовнішнім загрозам інформаційній безпеці держави);

– Національна поліція України (забезпечує захист прав і свобод людини та громадянина, інтересів суспільства й держави від злочинних посягань у кіберпросторі; здійснює запобігання, виявлення, припинення та розкриття кіберзлочинів, а також підвищення поінформованості громадян про безпеку в кіберпросторі) [14];

– Національний банк України (забезпечує формування вимог щодо кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури в банківській сфері) [15];

– Державна служба України з питань захисту персональних даних (забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту персональних даних; вносить пропозиції щодо формування державної політики у сфері захисту персональних даних; здійснює контроль за додержанням вимог законодавства про захист персональних даних; здійснює міжнародно-правове співробітництво у сфері захисту персональних даних) [16].

– Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку й інформатизації (забезпечує формування єдиної державної політики з питань державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації та розвитку інформаційного суспільства, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку; здійснює державне регулювання та нагляд у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку, використання інфраструктури з метою максимального задоволення попиту споживачів на послуги зв'язку й інформаційні послуги, створення сприятливих умов для залучення інвестицій, збільшення обсягів послуг і підвищення їх якості, розвитку та модернізації телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних мереж з урахуванням інтересів національної безпеки; забезпечує ефективне користування радіочастотним ресурсом і функціонування ринку телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних, інформаційних послуг і послуг поштового зв'язку на основі збалансування інтересів суспільства, суб'єктів

господарювання та споживачів цих послуг; сприяє розвитку конкуренції та підприємництва, забезпеченню рівних умов діяльності суб'єктів господарювання всіх форм власності, удосконаленню механізму регулювання ринкових відносин у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом і надання послуг поштового зв'язку; забезпечує системність, комплексність і узгодженість розвитку інформатизації й інформаційного суспільства в державі) [17];

– Міністерство культури України, Державне агентство України з питань кіно, Національна рада України з питань телебачення й радіомовлення, Державний комітет телебачення й радіомовлення України (відповідно до компетенції беруть участь у забезпеченні захисту українського інформаційного простору від пропагандистської аудіовізуальної та друкованої продукції держави-агресора; розробляють пріоритети й стимули розвитку українського кіно, телевізійного контенту, книгодрукування, зокрема висвітлення героїчного спротиву Українського народу російській агресії) [3].

Таким чином, можна говорити про те, що з погляду функціональних завдань суб'єктів система забезпечення інформаційної безпеки держави складається з таких підсистем:

– підсистема інформаційної розвідки (основні суб'єкти – розвідувальні органи, Міністерство оборони України, Служба безпеки України, Міністерство закордонних справ України, Міністерство інформаційної політики України тощо);

– підсистема інформаційного захисту, яка включає в себе підсистему захисту інформації та підсистему захисту від інформаційних впливів, зокрема інформаційно-психологічного захисту й захисту суспільної моралі (основні суб'єкти – Міністерство оборони України, Служба безпеки України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Міністерство інформаційної політики України, Державна служба України з питань захисту персональних даних, Національна поліція України, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку й інформатизації, Національна рада України з питань телебачення й радіомовлення, Державний комітет телебачення й радіомовлення України тощо);

– підсистема інформаційного впливу (основні суб'єкти – Міністерство оборони України, Служба безпеки України, розвідувальні органи України, Міністерство інформаційної політики України тощо).

Указані підсистеми включають у себе також кібернетичний аспект забезпечення інформаційної безпеки, і внаслідок їх функціонування здійснюється забезпечення державної, військової, економічної й інших складових частин національної безпеки у внутрішній і зовнішній сферах. Необхідно зазначити, що міжвідомча взаємодія та координація діяльності в галузі забезпечення інформаційної безпеки держави суттєво ускладнюється внаслідок того, що ті чи інші суб'єкти забезпечення інформаційної безпеки відіграють різні за значенням ролі під час забезпечення інших складників національної безпеки, а тому їхні повноваження у сфері забезпечення інформаційної безпеки можуть частково дублюватися.

Отже, лишається відкритим питання щодо необхідності створення спеціально вповноваженого органу державної влади з питань забезпечення інформаційної безпеки. Водночас не виключено, що така «надструктура» не зможе монополізувати й ефективно виконувати функції щодо забезпечення інформаційної безпеки внаслідок специфічного інтегруючого характеру останньої та її здатності «проникати» до інших сфер життєдіяльності суспільства внаслідок їх інформаційного обслуговування. Тож одним із

найбільш вдалих варіантів вироблення узгоджених рішень щодо напрямів і заходів забезпечення реалізації державної політики інформаційної безпеки видається створення при Раді національної безпеки й оборони України міжвідомчої комісії (або ж координаційної ради) у складі представників профільного Комітету Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства інформаційної політики, Міністерства оборони, Служби безпеки, Міністерства внутрішніх справ, Міністерства закордонних справ та інших державних органів, які спеціально вповноважені на виконання завдань щодо забезпечення інформаційної безпеки чи беруть участь у її забезпеченні в рамках визначеної законодавством компетенції. Також звертає на себе увагу визначена ст. 10 Закону України «Про Службу безпеки України» наявність у структурі Центрального управління Служби безпеки України підрозділу контролюючого захисту інтересів держави у сфері інформаційної безпеки, котрий, зважаючи на визначені ст. 2 того ж Закону завдання Служби безпеки [11], може виконувати координуючу функцію у сфері забезпечення інформаційної безпеки держави, що, на нашу думку, потребуватиме внесення змін до Закону України «Про основи національної безпеки України» [2], а також до Доктрини інформаційної безпеки України [2] і Стратегії кібербезпеки України [6].

Висновки. Сьогодні Україна відстоює свій євроінтеграційний курс в умовах окупації Криму та частини Донецької й Луганської областей унаслідок неоголошеної війни, яка ведеться Російською Федерацією проти нашої держави з активним використанням методів інформаційного протидіювання. У зв'язку з посиленням негативного зовнішнього впливу на інформаційний простір України особливо важливого значення набувають питання забезпечення інформаційної безпеки. Ефективна реалізація стратегічних пріоритетів, основних принципів і завдань державної політики інформаційної безпеки потребує вдосконалення правових і організаційних механізмів управління інформаційною безпекою, зокрема й оптимізації системи суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки.

Наразі ефективна реалізація державної політики забезпечення інформаційної безпеки вимагає вдосконалення організаційно-функціонального забезпечення інформаційної безпеки, суттєвої оптимізації системи державних органів, що виконують функції забезпечення інформаційної безпеки, чіткого визначення й розмежування їх повноважень, налагодження ефективної взаємодії, координації діяльності всіх суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки та контролю за виконанням чинного законодавства. Запорукою вироблення узгоджених рішень щодо напрямів і заходів забезпечення реалізації державної політики інформаційної безпеки може слугувати створення при Раді національної безпеки й оборони України міжвідомчої структури із представництвом основних суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки або ж наділення Служби безпеки України додатковими координуючими повноваженнями.

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр.
2. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19 червня 2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.
3. Доктрина інформаційної безпеки України, затверджена Указом Президента України «Про рішення Ради національної безпеки й оборони України від 29 грудня 2016 р. «Про Доктрину інформаційної безпеки України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>.

4. Зайцев М. Суб'єкти забезпечення інформаційної безпеки України / М. Зайцев [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_3_40.pdf.
5. Гулай В. Загрози інформаційно-психологічній безпеці особи в реаліях інформаційно-психологічної війни як складової «гібридної війни» Російської Федерації проти України / В. Гулай [Електронний ресурс]. – Режим доступу : – www.asv.ua/content/nauka/editions/25/2016-25/233-244.pdf.
6. Стратегія кібербезпеки України, затверджена Указом Президента України від 15 березня 2016 р. № 96/2016 «Про рішення Ради національної безпеки й оборони України від 27 січня 2016 р. «Про Стратегію кібербезпеки України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/96/2016>.
7. Попова Т. Безпека інформаційного простору України. Координувати чи ні? / Т. Попова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.radiosvoboda.org/a/28337376.html>.
8. Положення про Міністерство інформаційної політики України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mir.gov.ua/cr/documents/7.html>.
9. Положення про Міністерство закордонних справ України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 2016 р. № 281 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/281-2016-%D0%BF>.
10. Про оборону України : Закон України від 06 грудня 1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1932-12>.
11. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 березня 1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.
12. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України : Закон України від 23 лютого 2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3475-15>.
13. Про Службу зовнішньої розвідки України : Закон України від 01 грудня 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3160-15>.
14. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
15. Про Національний банк України : Закон України від 20 травня 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
16. Положення про Державну службу України з питань захисту персональних даних, затверджене Указом Президента України від 06 квітня 2011 р. № 390/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/390/2011>.
17. Положення про Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, затверджене Указом Президента України від 23 листопада 2011 р. № 1067/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1067/2011>.

ДОВІДКА ПРО АВТОРА

Ткачук Тарас Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, заступник завідувача кафедри організації захисту інформації з обмеженим доступом Навчально-наукового інституту інформаційної безпеки Національної академії Служби безпеки України;

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Tkachuk Taras Yuriiovich – Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Deputy Head of the Department for the Protection of Information with Restricted Access Educational and Scientific Institute of Information Security of the National Academy of the Security Service of Ukraine;

tarast25@gmail.com